https://doi.org/10.53230/tgm.1310-912X.2026.0006.03

КОНТРАСТЪТ КАТО ПРИНЦИП НА ПРОЕКТИРАНЕ В МОДАТА АВТОРСКА КОЛЕКЦИЯ: „DUALL“

Таня Ангелова Велева и Росица Ангелова Рангелова
Факултет по изкуствата, Катедра „Изобразително изкуство“, специалност „Мода“
Югозападен университет „Неофит Рилски“, ул. Иван Михайлов 66, 2700
Благоевград, България

CONTRAST AS A DESIGN PRINCIPLE IN FASHION AN ORIGINAL COLLECTION: „DUALL“

Tanya Angelova Veleva and Rositsa Angelova Rangelova
Faculty of Arts, Department of Fine Arts, Fashion Major,
South-West University “Neofit Rilski” 66 Ivan Mihaylov str. 2700, Blagoevgrad
tveleva22@abv.bg

Abstract:

The study examines contrast as an artistic and compositional principle in fashion design through the development of the author’s collection “DUALL”. The concept focuses on the interaction between traditionally recognized masculine and feminine visual codes, and their integration into a coherent design system. The theoretical framework considers fashion as a form of visual communication and explores the role of contrast in the construction of form, silhouette, material and decorative language. The practical development follows a creative process including visual research, moodboard development, sketching, selection, material choice, and construction of six fashion looks. The collection combines structured wool with lace and tulle, and uses a restrained palette of grey and pink tones. Contrast is developed through oppositions such as structure and lightness, strictness and decoration, classical construction and unconventional proportions, concealment and exposure. The results demonstrate that contrast can operate not only as a device for visual opposition but also as a method for constructing a unified fashion collection in which contrasting characteristics coexist and reinforce one another.

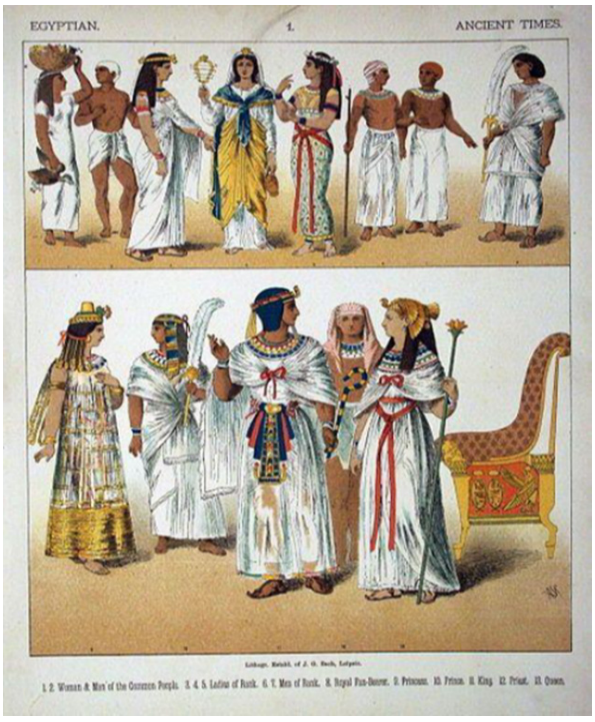
Keywords: *fashion design; contrast; visual communication; gender identity; author collection; DUALL*

Модата функционира като система от визуални знаци, чрез които се изразяват социални, културни и личностни идентичности. През последните столетия облеклото е напуснало единствено утилитарна си функция. То заема решаващо участие в изграждането на комуникативен и естетически образ на носещия го. В този смисъл всички занимаващи се с изучаването и изследването на науката за Мода, го разглеждат като форма на невербална комуникация, обозначаваща принадлежност, статус, възраст, професия и други социални характеристики .

Един от основните инструменти за организиране на модния образ е контрастът. Вариантите за реализацията му са чрез противопоставяне на форма, цвят, материя, текстура, обем, пропорция или стилистичен код. Правилното структуриране на противоположностите води до нов прочит на образа, а не задължително до разпадане на композицията. Посредством този прийом се създава напрежение, динамика и едновременно с това визуална цялост. Основната идея е, че чрез целенасочено противопоставяне и едновременно балансиране на различни визуални характеристики, се стига до създаване на съвременни модни образи, в които противоположностите не се неутрализират, а съществуват едновременно и създават нов пълноценен естетически образ. В световната мода се наблюдават много примери за използване на контраста като основна идейна линия в структурирането на модни колекции. Този принцип е заложен почти винаги и в годишните модни тенденции. Много често размиването на границите допринасят много за визуалното въздействие.

Фигура 1. *Модата през XX век*

Фигура 2. *Облеклото в Древен Египет*

Темата за взаимодействието между мъжко и женско облекло е особено подходяща за създаване на колекция базирана на принципа на контраста. Историческото развитие на модата показва, че границите между двата гардероба не са постоянни, а са се променяли според социалния и културния контекст. При развитието на женското и мъжко облекло се наблюдават множество прехвърляния на силуетни линии, конструктивни решения, допълнения и цветови комбинации и въпреки това всяко от тях запазва своята идентичност. [1]; [2]. Настоящата разработка изследва възможностите на контраста като основен принцип при създаването на авторска модна колекция, в която традиционно разпознаваеми мъжки и женски характеристики

на облеклата се комбинират в единна визуална система. Съвременната мода все по-често използва смесването на традиционно кодирани елементи като средство за индивидуално изразяване и за създаване на хибридни визуални образи. [3]; [4].

Фигура 3. *Примери за съвременната ,,gender-fl*

Фигура 4 *.Примери за съвременната ,,gender-fl*

Създаването на колекцията се базира на обстоен методологичен подход. Изследването съчетава теоретичен, аналитичен и творческо-практически подход. Теоретичният етап включва проучване на специализирана литература и материали, свързани с модата като визуална комуникация, контраста като композиционен принцип и отношенията между облекло, пол и идентичност. Аналитичният етап включва сравнително разглеждане на мъжки и женски силуети и проследяване на трансформациите в тяхното развитие. Изследвани са различните им конструктивни решения, избора на цветова гама, допълнителни детайли и не на последно място аксесоарите, които винаги играят значителна завършваща роля във всяка визия.

Практическата методика е организирана като последователност от изследване, формулиране на концепция, визуално структуриране, скициране, селекция, избор на материали и конструктивна реализация. В процеса са проведени множества изследвания на модни образци, сравнителен анализ на силуети и естетики и творчески експеримент. Обхватът е ограничен до шест авторски визии без да претендира за изчерпателно изследване на всички проявления на темата в съвременната мода. Основното при създаване на дадена колекция е базирането и върху определена концептуална рамка. Колекцията „DUALL“ е изградена върху идеята за дуалност и взаимодействие между противоположности. Основната концептуална посока е свързана с преплитането на мъжки и женски характеристики, като контрастът се използва на няколко равнища: конструкция, силует, материал, цвят, декоративен елемент и аксесоар.

Фигура 5. *Moodboard*

Фигура 6. *Цветова палитра*

Визуалната рамка е предварително определена чрез мудборд [5], който задава атмосферата, цветовото въздействие и стилистичната посока на колекцията. След проучване на дизайнерски практики, свързани с подобни теми, са разработени 12 първоначални предложения, от които са селектирани шест модела, които най-ярко илюстрират основната идея на колекцията. Материалната среда е изградена предимно от студена вълна, комбинирана с дантела и тюл. Тежката и структурирана вълнена материя създава усещане за строгост, стабилност и естетика на класическият костюм. Като неин контрапункт се явяват дантелата и тюлът въвеждайки ефирност, мекота и декоративност. Цветовата палитра е ограничена основно до сиви и розови нюанси, което осигурява връзка между отделните визии и позволява акцентът да остане върху конструкцията и детайла в облеклата[6].

Реализацията на дизайнерската концепция е съсредоточена в шест визии, всяка от които изпълнена с прецизност и внимание към детайла. Първата визия е изградена около палто от плътна структурирана вълнена материя в тъмносив цвят. То е водещият композиционен елемент и въвежда усещане за тежест, стабилност и строгост, характерни за традиционното мъжко облекло. Деликатни текстилни апликации от същата материя са акцентирани с камъни и перли. Под палтото е разположена розова дантелена рокля с изчистена кройка. По този начин се създава пряко противопоставяне между тежка и лека материя, структурирана и ефирна форма, както и между мъжки и женски визуални кодове. Шапката, декорирана с камъни и перли, обединява композицията. Фигура [7];[8].

Втората визия трансформира традиционния мъжки силует чрез въвеждане на характерно женски материали и декоративни елементи. Розовата дантелена блуза е противопоставена на панталон от тъмносива студена вълна. Класическата конструкция на панталона е променена чрез прихлупващ се елемент, който визуално наподобява пола. Обемната тюлена панделка в два нюанса на розовото допълва композицията и засилва контраста между тежките и леките материи. Фигура [9];[10].

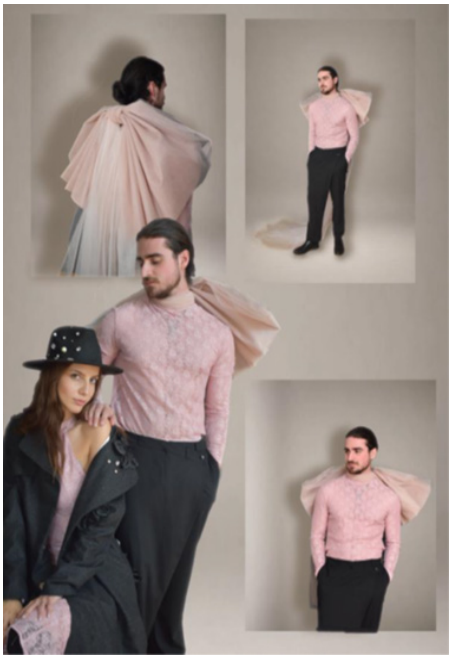
Фигура 7 *. Визия 1 от колекция „DUALL“. Източник: личен архив.*

Фигура 8. *Визия 1 от колекция „DUALL“. Източник: личен архив.*

Фигура 9. *Визия 2 от колекция „DUALL“. Източник: личен архив.*

Фигура 10. *Визия 2 от колекция „DUALL“. Източник: личен архив.*

Фигура 11. *Визия 3 от колекция „DUALL“. Източник: личен архив.*

Фигура 12 *.Визия 3 от колекция „DUALL“. Източник: личен архив.*

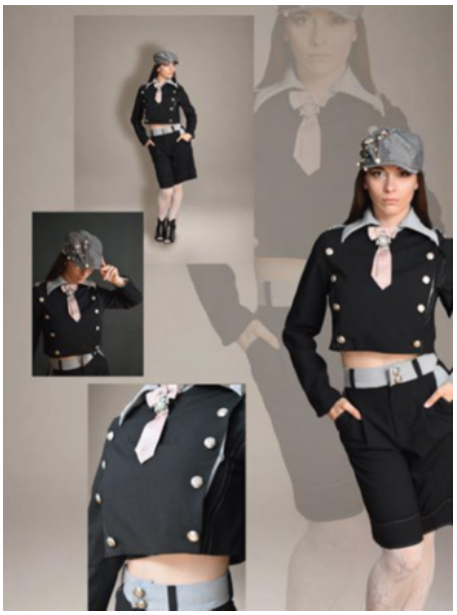
Третата визия работи с преувеличаване на пропорциите. Светлосивото сако е със силно подчертани рамене и скъсена дължина, което създава архитектурен характер и едновременно разкрива тялото. В долната част минимализирана форма, наподобяваща панталон, е частично покрита от тъмносива пола. Получава се ефект на наслояване и деконструкция, при който традиционните категории на облеклото се припокриват. Белите декоративни шевове подчертават конструкцията, а шапката и връзките допълват връзката с мъжкия гардероб. Фигура [11];[12].

Четвъртата визия използва военното облекло като отправна точка. Офицерското сако и широките шорти са изработени от студена вълна в светло - и тъмносиви нюанси. Структурираната горна част е омекотена от широката долна форма и от светлосивия дантелен чорапогащник. Декоративните копчета подчертават военната референция, докато шапката в ретро мъжка стилистика, декорирана с камъни, създава противопоставяне между обикновено и декоративно. Фигура [13];[14];

Петата визия е мъжка интерпретация на класическия костюм. Основният акцент е поставен върху гърба на сакото, който е с отворена конструкция, организирана чрез три хоризонтални ленти от същата материя. Фини камъни добавят декоративен ефект. Бледорозовият цвят на костюмната материя създава напрежение между традиционната конструкция и нетипичното цветово решение. Свободният панталон, декоративните камъни по ръкавите и чантата от същата материя допълват експерименталния характер и разширяват традиционните представи за мъжки аксесоари. Фигура [15];[16]

Фигура 13. *Визия 4 от колекция „DUALL“. Източник: личен архив*

Фигура 14. *Визия 4 от колекция „DUALL“. Източник : личен архив*

Фигура15. *Визия 5 от колекция „DUALL“. Източник: личен архив.*

Фигура 16. *Визия 5 колекция „DUALL“. Източник: личен архив.*

Фигура 17. *Визия 5 от колекция „DUALL“. Източник: личен архив*

Фигура 18. *Визия 5 от колекция „DUALL“. Източник: личен архив*

Шестата визия представлява женска интерпретация на класическия костюм чрез формата на гащеризон. Бледорозовата материя и силно подчертаните обемни рамене препращат към мъжката ретро мода, но са пречупени през женски силует. Шал-яката и колanът структурират композицията, докато късата долна част създава контраст със строгата конструкция на горната. Декоративните камъни по ръкавите кореспондират с елементите от мъжката визия, а моряшката шапка е пренесена в женски контекст. Дантеленият чорапогащник допълнително въвежда мекота. Фигура [17];[18].

Шестте визии разкриват последователно развитието на концепцията за дуалност. Контрастът между мъжко и женско, между строго и меко, тежко и ефирно, прикриване и разкриване, класическа конструкция и деконструкция са в основата на проектираните облекла. Характерното за колекцията е, че противоположностите не са разпределени по отделни визии като напълно самостоятелни категории, а се срещат едновременно в рамките на една композиция.

Единната материална и цветова среда допринася за цялостност на колекцията. Преобладаването на студена вълна и неутрални сиви тонове позволява формата и конструкцията да останат водещи, докато розовото, дантелата, тюлът, камъните и перлите присъстват като контрапункт. Силуетът се развива чрез преувеличени рамене, скъсени горни части, наслояване и промяна на традиционни конструктивни елементи.

В резултат контрастът функционира не само като средство за създаване на визуално напрежение, но и като метод за изграждане на цялостна дизайнерска система. Именно повторяемостта на материалите, цветовете и декоративните връзки позволява на отделните противоположности да бъдат обединени в разпознаваема визуална идентичност.

Контраста в тази разработката показва, че целенасоченото му използване се превръща в ефективен принцип при създаването на съвременна модна колекция. В „DUALL“ противопоставянето на мъжки и женски визуални кодове се реализира чрез конструкция, силует, материали, цветове и аксесоари.

Практическата реализация потвърждава възможността противоположни характеристики да бъдат съчетани без загуба на композиционна цялост.

Личният принос се изразява в трансформирането на теоретичната постановка за контраста в конкретни дизайнерски решения: съчетаване на класическа конструкция с нетрадиционни пропорции, комбиниране на материи с различни визуални и текстилни характеристики и използване на последователни елементи за свързване на отделните визии. Получената колекция представя лична интерпретация на взаимодействието между структура и ефирност, строгост и декоративност, сила и женственост.

Изследването има ограничен обхват, тъй като се концентрира върху шест авторски визии. То не претендира за изчерпателност по отношение на съвременните проявления на половата неутралност или контраста в модата, а разглежда конкретна дизайнерска практика и нейния потенциал за визуално интерпретиране на променящите се модни кодове.

[1] Barnard M. Fashion as Communication. 2nd ed. London: Routledge; 2002. 209 p.
[2] Heuritech. Gender Fluidity in Fashion: Redefining Style Boundaries [Internet]. 2026 [cited 2026 Sep 7]. Available from: https://heuritech.com/articles/gender-fluidity-fashion/
[3] Balljole. Istoriya na modata – ot drevnostta do dnes [Internet]. [cited 2026 Sep 7]. Available from: https://ballhole.bg/istoriya-na-modata/
[4] Balljole. Istoriya na modata – ot drevnostta do dnes [Internet]. [cited 2026 Sep 7]. Available from: https://ballhole.bg/istoriya-na-modata/